

Wojciech Leppert^{1,2}

¹Department of Palliative Medicine, Collegium Medicum University of Zielona Góra, Poland

²Department of Palliative Medicine, Poznań University of Medical Sciences, Poland

I invite you to read Issue 2, Volume 15, 2021 of “Palliative Medicine in Practice”, which contains three original reports and three review articles.

This Issue opens with an original report entitled “Acquaintance, attitude, practices and challenges of palliative oral care among healthcare professionals: A cross-sectional survey at a tertiary healthcare institute in India”, prepared by the following Authors: Rebecca Chowdhry, Hanif Abdul Rahman, Priyanka Mishra, Suresh Kumar Sharma, Srinivas Gosla Reddy, Sachinjeet Kaur Sodhi Dhaliwal, Jagjit Singh Dhaliwal. In this manuscript Authors assessed knowledge, experience, perceptions and barriers of healthcare professionals regarding oral palliative care among 150 participants working at, a tertiary healthcare institute in India. Majority of participants (94.6%) believed that palliative care patients need oral care and 68.6% participants had treated palliative care patients with dental problems. However, 40% had not received formal training for assessment and referral of patients with oral problems and 63.4% had never used tools to assess oral conditions of palliative care patients. Main challenges in providing oral care were lack of proper guidelines listed by 78% and lack of formal training indicated by 40% respondents. This study highlighted the need of effective assessment of the mouth, and appropriate oral care. Training of healthcare professionals, educating families and patients with oral palliative care are necessary to effectively manage oral symptoms.

In the second original article “Writing prescriptions by palliative care nurses in Poland”, Authors of this manuscript: Bożena Kosińska and Agnieszka Zalas, presented results of a questionnaire study aimed to explore nurses opinions about the possibility of prescribing drugs and medical devices among 100 nurses related to palliative care from all over Poland. More than half of the respondents (55%) write prescriptions

in palliative nursing practice. The decisive majority of respondents (89%) confirmed that the obtained right to prescribe increases the prestige of the nursing profession and 83% of respondents believed that this right contributes to an improvement of the quality of medical services. A total of 57% of surveyed participants indicated the need to expand a list of drugs that could be prescribed by palliative care nurses [1].

In the third original article “Edmonton Symptom Assessment System: Psychometric validation of six-point Verbal Rating Scale in Polish hospice setting”, Authors: Alicja Hołóń and Tomasz Grądalski, submitted a six-point Verbal Rating Scale as another Polish version (ESAS-r) in advanced cancer patients treated in a Polish hospice setting. In the former Polish version of ESAS-r the most common symptoms are rated in the numerical rating scale (NRS). The Authors suggest that the ESAS six-point verbal rating scale is more easy to implement and better understood by patients. Therefore, it is possible to use in clinical practice for quality of life measurement one of these versions that are available in Polish [2].

In a review article “Is there a role for phenobarbital in palliative care: A systematic review”, Authors: Helen Senderovich and Sarah Waicus, discuss the role of phenobarbital in palliative care. Authors conducted a systematic review of the literature concerning the use of phenobarbital in patients with seizures and agitation. Authors suggest that although with limited evidence, phenobarbital may be potentially a useful drug in the treatment of aforementioned situations. Authors of this article also suggest the necessity of conducting further studies with this regard.

In the next review manuscript “The role of cannabinoids in the management of symptoms in palliative care patients”, Michał Graczyk and Wojciech Leppert discuss the current knowledge on possible use of cannabinoids in palliative care patients. This manuscript

---

Address for correspondence:

Wojciech Leppert

Department of Palliative Medicine, Collegium Medicum University of Zielona Góra, Poland

e-mail: wojciechleppert@wp.pl

Palliative Medicine in Practice 2021; 15, 2, 103–104

Copyright © Via Medica, ISSN 2545–0425, e-ISSN: 2545–1359

DOI: 10.5603/PMPI.2021.0020

This article is available in open access under Creative Common Attribution-Non-Commercial-No Derivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0) license, allowing to download articles and share them with others as long as they credit the authors and the publisher, but without permission to change them in any way or use them commercially.

is supplemented with some practical advice on using cannabinoids with their possible advantages and adverse effects. It seems that the role of these compounds is important as they may improve well — being and their quality of life of palliative care patients.

In the last review article of this Issue entitled “Endocrine and metabolic disorders in cancer patients”, Authored by Małgorzata Niemiec and Aleksandra Niemiec, Authors present endocrine and metabolic disorders that can occur in the form of paraneoplastic syndromes such as hypercalcemia, ectopic production of vasopressin in the course of cancer, ectopic Cushing’s syndrome and secondary osteoporosis. As paraneoplastic syndromes frequently precede the occurrence of symptoms typical of a particular diagnosis, this may influence the proper orientation of the diagnostic process. During and after anticancer treatment, patients should be monitored for the possible development of acute or chronic metabolic and endocrine disorders which may pose a threat to their life or health [3].

Unfortunately, recently on 20th April 2021 the Late Professor Janina Suchorzewska has passed away. Professor Janina Suchorzewska was working in the period of 1968–2001 at Medical Academy and later at Medical University of Gdańsk. For many years she held a position of a Head of Chair and Department of Anesthesiology and Intensive Therapy, and later she was a Curator of the Department of Ethics, Bioethics and Deontology. She received a title of Honorary Professor of Medical University of Gdańsk. Professor Janina Suchorzewska is outstanding specialist of anesthesiology and intensive therapy, valued lecturer and academic teacher, very much involved in formation of medical students. She is a pioneer in ethics teaching at Faculty of Medicine Medical University of Gdańsk. She has participated in Warsaw Uprising in 1944. She held a position of a Provincial Consultant at Pomeranian Voivodeship in anesthesiology and intensive therapy in the period of 1991–2000. She is a founder and Honorary Member of Polish Association of Anesthesiology and Intensive Therapy, Honorary Member of Polish Association of the Study of Pain, Member of European Society of Anesthesiology and a Commission of Pathophysiology of Anesthesiology and Intensive Therapy of Polish Science Academy in the period of 1982–2003. She was decorated with: Honorary Badge of the Polish Red Cross (1959, 1970), A Cross of Home Army (1975), Golden Cross of Merit (1989), medal of Deserved of Medical Academy in Gdańsk (1990), Medal National Education Commission (2000), Medal Gloria Medicinae (2009) and Knight’s Cross of the Order of Polonia Restituta (2001). Professor Janina Suchorzewska will stay forever in our grateful mem-

ory as outstanding moral authority for students and physicians. Part of Her Memory!

At the beginning of 2021 we have some changes in the Editorial Team and Editorial Advisory Board. I would like cordially thank Leszek Pawłowski MD for his great commitment working within an Editorial Team as a Secretary of our journal. Leszek Pawłowski MD contributed very significantly during last three years to a development of “Palliative Medicine in Practice” as an international journal that is a forum for up-to-date scientific knowledge sharing among all Readers. We are very happy that Leszek Pawłowski MD will be serving as our distinguished Member of an Editorial Board of our journal.

I would like cordially welcome Sabina Panfilak BSc who took over duties as a Secretary of our journal. Sabina Panfilak is also a Secretary at a Chair of Palliative Care at Collegium Medicum in Bydgoszcz. We wish you all the best in undertaking this new role.

I would like also cordially welcome in Editorial Board of “Palliative Medicine in Practice” Magdalena Osowicka MD, a specialist in palliative medicine and in pulmonary medicine. Magdalena Osowicka MD since many years has been working at the Department of Palliative Medicine at Medical University of Gdańsk and is a clinician, academic teacher and a scientist. We congratulate you and wish further success in your carrier.

Despite many efforts still COVID-19 pandemic affects societies and health care systems. XIV International Conference of “Palliative Medicine in Practice” is planned online on 21st, 22nd, and 23rd September 2021 under Honorary Patronage of His Magnification Rector of Medical University of Gdańsk Professor Marcin Gruchała and Patronage of Polish Association for Palliative Care. We encourage you to check all details at a Conference webpage: <http://www.paliatywna.viamedica.pl/11775.14.2021.spotkanie>. We invite all of you to read articles published in this and archived Issues and share your knowledge and experience through sending your manuscripts (also in Polish language) regarding broadly understood palliative and supportive care. Detailed information can be found at: https://journals.viamedica.pl/palliative_medicine_in_practice

References

1. Susłowska N, Zimmermann A. Tools to improve palliative care: e-prescription and Patient’s Internet Account — legal status analysis. *Palliative Medicine in Practice*. 2020; 14(2): 101–107, doi: [10.5603/PMPI.2020.0010](https://doi.org/10.5603/PMPI.2020.0010)
2. Leppert W, Majkovicz M. The impact of tramadol and dihydrocodeine treatment on quality of life of patients with cancer pain. *Int J Clin Pract*. 2010; 64(12): 1681–1687, doi: [10.1111/j.1742-1241.2010.02422.x](https://doi.org/10.1111/j.1742-1241.2010.02422.x), indexed in Pubmed: [20946274](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/20946274/).
3. Masłowska A, Rutkowski M, Brunetto AP. Hypertrophic osteoarthropathy as a paraneoplastic manifestation of lung cancer. *Palliative Medicine in Practice*. 2020; 13(4): 248–251, doi: [10.5603/mpi.2019.0025](https://doi.org/10.5603/mpi.2019.0025).

Wojciech Leppert^{1,2} ¹Katedra Medycyny Paliatywnej, Collegium Medicum, Uniwersytet Zielonogórski²Katedra i Klinika Medycyny Paliatywnej, Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

Artykuł jest tłumaczeniem pracy: Leppert W. Editorial. Palliat. Med. Pract. 2021, 15 (2): 103–104.
Należy cytować wersję pierwotną.

Zapraszam Państwa do przeczytania drugiego w 2021 roku numeru czasopisma „Palliative Medicine in Practice”, który zawiera trzy artykuły oryginalne i trzy artykuły pogładowe.

Numer otwiera artykuł oryginalny „Wiedza, nastawienie, praktyka i wyzwania związane z zapewnieniem opieki jamy ustnej u chorych objętych opieką paliatywną przez profesjonalistów medycznych: badanie przekrojowe przeprowadzone w trzeciorzędowym instytucie opieki zdrowotnej w Indiach” przygotowany przez Autorów: Rebecca Chowdhry, Hanif Abdul Rahman, Priyanka Mishra, Suresh Kumar Sharma, Srinivas Gosla Reddy, Sachinjeet Kaur Sodhi Dhaliwal, Jagjit Singh Dhaliwal. W manuskrypcie Autorzy dokonali oceny wiedzy, doświadczenia, percepcji i barier wśród 150 profesjonalistów zatrudnionych w trzeciorzędowym instytucie medycznym w Indiach dotyczących jamy ustnej u chorych objętych opieką paliatywną. Większość badanych (94,6%) uważa, że chorzy objęci opieką paliatywną wymagają opieki jamy ustnej i 68,6% uczestników badania leczyło problemy dentystryczne w tej grupie pacjentów. Jednakże 40% nie brało udziału w formalnym szkoleniu dotyczącym oceny i kierowania chorych z problemami jamy ustnej i 63,4% nie stosowało narzędzi badawczych do oceny stanu jamy ustnej u chorych objętych opieką paliatywną. Główne wyzwania w zapewnieniu opieki jamy ustnej to brak właściwych zaleceń (78% respondentów) i brak formalnego szkolenia (40% respondentów). Badanie wykazało potrzebę prowadzenia skutecznej oceny stanu i zapewnienie właściwej opieki jamy ustnej. Szkolenie profesjonalistów, edukacja rodzin i chorych w zakresie opieki paliatywnej dotyczącej jamy ustnej są niezbędne do skutecznego leczenia objawów ze strony jamy ustnej.

W drugim artykule oryginalnym pod tytułem „Wypisywanie recept przez pielęgniarki i pielęgniarzy opieki paliatywnej w Polsce” Autorki manuskryptu: Bożena Kosińska i Agnieszka Zalas prezentują wyniki badania ankietowego, którego celem było badanie opinii pielęgniarek dotyczących możliwości zapisywania leków i sprzętu medycznego przeprowadzonego wśród 100 pielęgniarek zatrudnionych w jednostkach opieki paliatywnej w Polsce. Ponad połowa badanych (55%) wypisuje leki w praktyce pielęgniarstwa. Znaczna większość badanych (89%) potwierdza, że uzyskanie prawa do zapisywania leków i sprzętu medycznego podnosi prestiż zawodu pielęgniarki i 83% respondentów uważa, że przyczynia się do poprawy jakości usług medycznych. Pięćdziesiąt siedem procent uczestniczących w badaniu wskazała na potrzebę rozszerzenia listy leków, które mogą być przepisywane przez pielęgniarki opieki paliatywnej [1].

W trzecim artykule oryginalnym „Skala ESAS: walidacja psychometryczna sześciopunktowej słownej skali oceny objawów do polskich warunków hospicyjnych” Autorzy: Alicja Hołóń i Tomasz Grądalski przedstawili 6-stopniowe skale słowne jako drugą Polską wersję kwestionariusza ESAS-r, którą zastosowano u chorych na zaawansowane nowotwory leczonych w hospicjum. W poprzedniej polskiej wersji ESAS-r najczęściej występujące objawy są oceniane wg skali numerycznej (NRS, *numerical rating scale*). Autorzy sugerują, że ESAS w wersji 6-punktowej skali słownej jest łatwiejszy do zastosowania i lepiej rozumiany przez pacjentów. Dlatego w praktyce klinicznej do oceny jakości życia chorych można zastosować jedną z wersji dostępnych w języku polskim [2].

W artykule pogładowym zatytułowanym „Czy jest miejsce dla fenobarbitalu w opiece paliatywnej — prze-

Adres do korespondencji:

Wojciech Leppert

Katedra Medycyny Paliatywnej, Collegium Medicum, Uniwersytet Zielonogórski

e-mail: wojciechleppert@wp.pl

Palliative Medicine in Practice 2021; 15, 1, 105–107

Copyright © Via Medica, ISSN 2545–0425, e-ISSN: 2545-1359

Artykuł jest dostępny bezpłatnie na podstawie licencji Creative Common Attribution-Non-Commercial-No Derivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0) umożliwiającej jego pobranie oraz udostępnianie pod warunkiem wskazania autorstwa i wydawcy. Niedopuszczalne jest wprowadzanie jakichkolwiek zmian lub wykorzystanie komercyjne bez zgody wydawcy.

gląd systematyczny” Autorki: Helen Senderovich i Sarah Waicus omawiają rolę fenobarbitalu u chorych objętych opieką paliatywną. Autorki dokonały przeglądu systematycznego literatury dotyczącej stosowania fenobarbitalu u pacjentów pobudzonych i z napadem drgawek. Autorki sugerują, że pomimo ograniczonych dowodów, fenobarbital może być potencjalnie przydatnym lekiem w terapii chorych w wymienionych sytuacjach klinicznych. Autorki artykułu sugerują również konieczność prowadzenia dalszych badań w tym zakresie.

W kolejnym artykule poglądowym „Rola kannabinoidów w leczeniu objawów u pacjentów objętych opieką paliatywną” Michał Graczyk i Wojciech Leppert przedstawili aktualną wiedzę dotyczącą możliwego stosowania kannabinoidów u chorych objętych opieką paliatywną. Manuskrypt zawiera praktyczne rady dotyczące stosowania kannabinoidów wraz z ich zaletami i działaniami niepożądanymi. Wydaje się, że związki te odgrywają istotną rolę, ponieważ mogą poprawić samopoczucie i jakość życia chorych objętych opieką paliatywną.

W ostatnim artykule poglądowym zatytułowanym „Zaburzenia endokrynologiczne i metaboliczne u chorych na nowotwory” Małgorzata Niemiec i Aleksandra Niemiec prezentują zaburzenia endokrynologiczne i metaboliczne, które mogą manifestować się jako zespoły paranowotworowe, takie jak hiperkalcemia, ektopowa synteza wazopresyny w przebiegu choroby nowotworowej, ektopowy zespół Cushinga i wtórna osteoporoza. Ponieważ zespoły paranowotworowe często poprzedzają wystąpienie objawów typowych dla danego rozpoznania, mogą wpływać na właściwy kierunek procesu diagnostycznego. Podczas i po zakończeniu leczenia przeciwnowotworowego należy monitorować stan chorych w kierunku możliwego rozwoju ostrych i przewlekłych zaburzeń metabolicznych i endokrynologicznych, które mogą stanowić zagrożenie życia i zdrowia pacjentów [3].

Niestety w ostatnim czasie, w dniu 20 kwietnia 2021 roku odeszła od nas Ś.P. Pani Profesor Janina Suchorzewska. Pani Profesor pracowała w latach 1968–2001 w Akademii Medycznej w Gdańsku, a następnie na Gdańskim Uniwersytecie Medycznym. Przez wiele lat pełniła funkcję Kierownika Katedry i Kliniki Anestezjologii i Intensywnej Terapii, a następnie Kuratora Zakładu Etyki, Bioetyki i Deontologii. Pani Profesor uzyskała tytuł Profesora Honorowego Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. Pani Profesor to wybitna specjalistka z zakresu anestezjologii i intensywnej terapii, ceniony wychowawca i nauczyciel akademicki, niezwykle zaangażowana w kształtowanie osobowości przyszłych lekarzy. Twórczyni nauczania etyki na kierunku lekarskim Wydziału Lekarskiego GUMed. Uczestniczyła w Powstaniu Warszawskim, pełniła funkcję Konsultanta Wojewódzkiego w dziedzinie

anestezjologii i intensywnej terapii w latach 1991–2000. Założycielka i Członek Honorowy Polskiego Towarzystwa Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Członek Honorowy Polskiego Towarzystwa Badania Bólu, Członek *European Society of Anaesthesiology* i Komisji Patofizjologii Anestezjologii i Intensywnej Terapii Polskiej Akademii Nauk w latach 1982–2003. Oznaczona: Odznaką Honorową PCK (1959 r., 1970 r.), Krzyżem Armii Krajowej (1975 r.), Złotym Krzyżem Zasługi (1989 r.), medalem Zasłużonemu AMG (1990 r.), Medalem Komisji Edukacji Narodowej (2000 r.), Medalem *Gloria Medicinae* (2009 r.) i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (2001 r.). Pani Profesor zostanie na zawsze w naszej wdzięcznej pamięci jako wybitny autorytet moralny dla studentów i lekarzy. Cześć Jej Pamięci!

W 2021 roku nastąpiło kilka zmian w Redakcji i Radzie Naukowej czasopisma. Chciałbym serdecznie podziękować Panu Doktorowi Leszkowi Pawłowskiemu za wielkie zaangażowanie w pracę Redakcji jako sekretarz czasopisma. Doktor Leszek Pawłowski w bardzo znacznym stopniu przyczynił się w okresie ostatnich trzech lat do rozwoju „Palliative Medicine in Practice” jako międzynarodowego czasopisma stanowiącego forum dzielenia się aktualną wiedzą naukową z Czytelnikami. Jesteśmy bardzo szczęśliwi, że Pan Doktor Leszek Pawłowski będzie Członkiem Rady Naukowej naszego czasopisma.

Chciałbym serdecznie powitać Panią Magister Sabinę Panfilak, która pełni obowiązki Sekretarza naszego czasopisma. Pani Magister prowadzi równocześnie Sekretariat Katedry Opieki Paliatywnej w *Collegium Medicum* w Bydgoszczy. Życzymy Pani wszelkiej pomyślności w podjętych nowych obowiązkach.

Chciałbym serdecznie powitać w gronie Członków Rady Naukowej „Palliative Medicine in Practice” Panią Doktor Magdalenę Osowicką. Pani Doktor jest specjalistą chorób płuc i medycyny paliatywnej, od wielu lat jest zatrudniona w Zakładzie Medycyny Paliatywnej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, będąc nauczycielem akademickim prowadzi działalność naukową i kliniczną. Życzymy Pani Doktor dalszych sukcesów zawodowych.

Pomimo wielu wysiłków i szczepień pandemia COVID-19 nadal wpływa negatywnie na społeczeństwa i systemy opieki zdrowotnej. XIV Międzynarodowa Konferencja Czasopisma „Palliative Medicine in Practice” pod Patronatem Honorowym Jego Magnificencji Rektora Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego Pana Profesora Marcina Gruchały i Patronatem Polskiego Towarzystwa Opieki Paliatywnej została zaplanowana w trybie online w dniach 21–23 września 2021 roku. Zachęcamy do śledzenia szczegółów na

stronie internetowej Konferencji: <http://www.paliatywna.viamedica.pl/11775.14.2021.spotkanie>

Zapraszam Państwa do czytania artykułów opublikowanych w bieżącym i poprzednich numerach kwartalnika oraz do zgłaszania manuskryptów (także w języku polskim) dotyczących szeroko rozumianej opieki paliatywnej i wspierającej. Szczegółowe informacje dotyczące wymogów formalnych znajdują się na stronie: https://journals.viamedica.pl/palliative_medicine_in_practice

Piśmiennictwo

1. Susłowska N, Zimmermann A. Tools to improve palliative care: e-prescription and Patient's Internet Account — legal status analysis. *Palliative Medicine in Practice*. 2020; 14(2): 101–107, doi: [10.5603/PMPI.2020.0010](https://doi.org/10.5603/PMPI.2020.0010)
2. Leppert W, Majkovicz M. The impact of tramadol and dihydrocodeine treatment on quality of life of patients with cancer pain. *Int J Clin Pract*. 2010; 64(12): 1681–1687, doi: [10.1111/j.1742-1241.2010.02422.x](https://doi.org/10.1111/j.1742-1241.2010.02422.x), indexed in Pubmed: [20946274](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/20946274/).
3. Masłowska A, Rutkowski M, Brunetto AP. Hypertrophic osteoarthropathy as a paraneoplastic manifestation of lung cancer. *Palliative Medicine in Practice*. 2020; 13(4): 248–251, doi: [10.5603/mpi.2019.0025](https://doi.org/10.5603/mpi.2019.0025).